

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie

LOL.410.018.04.2018

Jakub Bornus – Wójt Gminy Braniewo
Urząd Gminy Braniewo, ul. Moniuszki 5, kod 14-500

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/18/065 – Realizacja programu „Rodzina 500 plus”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Braniewo, ul. Moniuszki 5, kod 14-500 (dalej: „Urząd”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jakub Bornus, Wójt Gminy Braniewo, od dnia 21 listopada 2018 r. Poprzednio stanowisko Wójta zajmował Tomasz Sielicki (od 27 listopada 2014 r.).
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Zapewnienie środków na wypłatę świadczenia wychowawczego. 2. Sprawozdawczość związana ze świadczeniem wychowawczym.
Okres objęty kontrolą	Od 1 kwietnia 2016 r. do 30 września 2018 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontroler	Tomasz Marcinkowski, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LOL/119/2018 z 31 października 2018 r. (akta kontroli str. 1-3)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Urzędu związane z zapewnieniem środków finansowych niezbędnych do właściwej i terminowej realizacji świadczeń wychowawczych przez jednostkę, której powierzono wykonywanie tego zadania, tj. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Braniewie oraz nadzór nad terminowym składaniem odpowiednich sprawozdań rzeczowo-finansowych przez tę jednostkę.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Urząd podjął działania w celu zapewnienia w budżecie Gminy Braniewo środków finansowych niezbędnych do realizacji zadań związanych z udzielaniem i wypłatą świadczeń wychowawczych. Środki na ten cel pochodzące z dotacji celowej budżetu Państwa przekazywano terminowo i we właściwej wysokości realizatorowi zadania. Zapewniono również terminowe sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych związanych z wykonaniem kontrolowanego zadania.

¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524 ze zm., dalej: ustawa o NIK

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Zapewnienie środków na wypłatę świadczenia wychowawczego

1.1 Wykorzystanie dotacji ze Skarbu Państwa na obsługę programu „Rodzina 500 plus”

Opis stanu faktycznego

Zarządzeniem nr 11/VII/2016 z dnia 8 marca 2016 r. były Wójt Gminy wyznaczył Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Braniewie (dalej: „GOPS”) jako jednostkę właściwą do realizacji zadań z zakresu świadczenia wychowawczego, na podstawie art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci³ (dalej: „ustawa”).

Z uwagi na ujęcie w ustawie budżetowej na rok 2016 środków dotacji celowej przeznaczonej na realizację nowego świadczenia wychowawczego wynikającego z ustawy oraz na obsługę tego zadania, w dniu 22 lutego 2016 r. Urząd został poinformowany, przez Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie (dalej: „Urząd Wojewódzki”), o przyznaniu dotacji w kwocie 3.778.598 zł (dział 852 Pomoc społeczna, rozdział 85295 Świadczenia wychowawcze, par. 2010). Kwota ta została wprowadzona do budżetu Gminy uchwałą Rady Gminy Braniewo z dnia 11 marca 2016 r. W uchwałach dotyczących budżetu Gminy na lata 2017 i 2018 (podjętych odpowiednio 21 grudnia 2016 r. i 19 grudnia 2017 r.) ujęto dotacje celowe na ww. cel (dział 855 Rodzina, rozdział 85501 Świadczenia wychowawcze, par. 2060) w kwotach wynikających z przekazanych przez Urząd Wojewódzki informacji na temat projektów budżetu Państwa. W informacji z 20 października 2016 r. dotyczącej projektu budżetu na 2017 r. podano, że powyższa dotacja wyniosła 4.099.988 zł. Z kolei w informacji z 20 października 2017 r. wskazano, że dotacja przewidziana w projekcie budżetu na 2018 rok wynosiła 4.172.257 zł. W wyniku zmian budżetu Gminy dokonywanych w trakcie roku⁴ kwota dotacji wyniosła ostatecznie 3.313.345 zł w 2016 r., 4.299.109 zł w 2017 r. i 3.923.990 zł w 2018 r. (stan na koniec września). Powyższe zmiany wynikały z wniosków skierowanych do Urzędu przez GOPS oraz decyzji Wojewody w zakresie dotyczącym podziału dotacji i zostały wprowadzone do budżetu uchwałami Rady lub zarządzeniami Wójta.

(akta kontroli str. 4-26)

1.2 Terminowość przekazywania dotacji jednostce realizującej zadania związane z wypłatą świadczeń wychowawczych

Opis stanu faktycznego

Skarbnik Gminy w wyjaśnieniach dotyczących sposobu określania potrzeb w zakresie dotacji celowej na realizację świadczeń wychowawczych wskazała, że do GOPS - jako jednostki wyznaczonej do wykonywania powyższych zadań – należy sporządzanie wniosków do Urzędu Wojewódzkiego dotyczących kwot dotacji. Urząd otrzymuje drogą elektroniczną decyzje Wojewody w sprawie wysokości dotacji, a na ich podstawie oraz wniosków GOPS, kwoty dotacji były wprowadzane do budżetu Gminy zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków. Otrzymywane w transzach dotacje były następnie przekazywane przez Urząd do GOPS, na wniosek tej jednostki zawarty w nocie księgowej.

³ Dz.U. z 2017 r. poz. 1851 ze zm.

⁴ W 2016 r. były to dwie zmiany, a w roku 2017 i 2018 (do 30 września) po cztery.

Z informacji uzyskanej w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK z GOPS wynikało, że:

- comiesięczne zapotrzebowania na środki dotacji przeznaczonej na świadczenia wychowawcze GOPS składał drogą elektroniczną do Urzędu Wojewódzkiego (do drugiego dnia danego miesiąca),
- informacje o konieczności korekty planu finansowego w zakresie ww. dotacji wynikały również z powyższych zapotrzebowań, gdzie wskazywano przewidywane wykonanie w następnym miesiącu,
- terminy wypłat powyższych świadczeń zostały ustalone w zarządzeniach Kierownika GOPS i przypadały, w kontrolowanym okresie, na ostatnie dni miesiąca (od 25 do 28) – poza grudniem, w którym dzień realizacji wypłat przypadał na 18 – 20 dzień miesiąca,
- zapotrzebowania składane przez GOPS były uwzględniane w całości, a przekazywanie dotacji przez Urząd umożliwiało terminową realizację zadania.

(akta kontroli str. 27-38)

Na podstawie analizy zapisów na koncie 901 Dochody budżetu w zakresie dotyczącym otrzymanych przez Urząd dotacji na realizację kontrolowanego programu stwierdzono, że poza kwietniem 2016 r., dotacje te wpływały w transzach – od dwóch do czterech w miesiącu. Transze te zazwyczaj wpływały w pierwszej połowie miesiąca, za wyjątkiem listopada 2016 r., czerwca 2017 r., marca 2018 r. i maja 2018 r., kiedy to ostatnie transze wpłynęły odpowiednio 30, 20, 22 i 28 dnia miesiąca.

Analiza stosowanego przez Urząd sposobu zasilania GOPS w pochodzące z dotacji środki finansowe niezbędne m.in. do wypłaty świadczeń wychowawczych wykazała, że przekazywane kwoty były równe kwotom wskazanym przez GOPS w notach księgowych⁵, a termin ich przekazania umożliwiał wypłatę świadczeń w terminach określonych przez Kierownika GOPS. Stwierdzono, że kwoty te:

- GOPS w 2016 r. otrzymywał w transzach (od dwóch do trzech miesięcznie) – pomiędzy piątym, a ostatnim dniem miesiąca, za wyjątkiem sierpnia i listopada kiedy środki na wypłaty świadczeń przekazano jednorazowo. Zapotrzebowane kwoty wynosiły od 307.000 zł do 700.200 zł,
- w latach 2017 – 2018 (do końca września) zasileń GOPS dokonywano raz w miesiącu, tj. pod koniec danego miesiąca (między 25 a 28 dniem), przy czym ostatnie zasilenie w środki z dotacji w 2017 r. nastąpiło 18 grudnia. Przekazane kwoty wynosiły od 563.000 zł do 681.000 zł.

(akta kontroli str. 39-75)

1.3 Sprawozdawczość związana z realizacją Programu „Rodzina 500 plus”

Opis stanu faktycznego

Działania związane ze sporządzaniem i składaniem sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego, w trybie wynikającym z przepisów rozporządzeń wykonawczych do ustawy, realizował w latach 2016 – 2018 (do końca września) GOPS.

Ze sprawozdań Rb-50 o dotacjach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami wynikało, że:

⁵ W notach księgowych GOPS zamieszczono odrębne adnotacje dotyczące tytułu zasilenia wskazując m.in. na świadczenia wychowawcze, świadczenia rodzinne lub faktury.

- plan dotacji w rozdziale 85211 Świadczenia wychowawcze w roku 2016 wyniósł 3.313.345,00 zł, a jego wykonanie 3.289.731,40 zł,
- plan dotacji w rozdziale 85501 Świadczenia wychowawcze w roku 2017 wyniósł 4.299.109,00 zł, a wykonanie 4.272.631,91 zł,
- plan dotacji w powyższym rozdziale na koniec III kwartału 2018 r. wyniósł 3.923.990,00 zł, a wykonanie 3.043.397,00 zł.

Wymienione powyżej kwoty były zgodne z kwotami wykazanymi w sprawozdaniach Rb-50 za te okresy sporządzonymi przez GOPS.

Urząd dokonał zwrotu dotacji niewykorzystanej w 2016 i 2017 roku, odpowiednio 2 stycznia 2017 r. (23.613,60 zł) i 29 grudnia 2017 r. (3.457,09 zł⁶).

(akta kontroli str. 76-101)

Były Wójt w wyjaśnieniach dotyczących sprawowania nadzoru nad działalnością GOPS w zakresie świadczeń wychowawczych podał, że jednostka ta przedkłada comiesięczne sprawozdania z wykonywania zadań własnych i zleconych, a na tej podstawie weryfikowana jest terminowość wypłacania świadczeń. Ponadto, ze względu na wyniki przeprowadzonej przez pracowników Urzędu Wojewódzkiego w 2017 r. kontroli GOPS w zakresie świadczeń wychowawczych uznano, że ryzyko dla tej działalności nie jest wysokie i przeprowadzenie kontroli wewnętrznej zaplanowano na lata 2019 – 2020.

(akta kontroli str. 102-103)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Olsztyn, 22 listopada 2018 r.

Kontroler
Tomasz Marcinkowski
Doradca prawny

Dyrektor Delegatury
Najwyższej Izby Kontroli w Olsztynie
z up.

.....
podpis

Piotr Wanic
p.o. Wicedyrektor

⁶ Kwota dotacji otrzymanych faktycznie przez Urząd w 2017 r. wyniosła 4.276.089 zł.